

Irena Androjna

TEŽAVE Z BOROVNICAMI

Radijska igra za otroke

Nastopajo:

- škratek Borovniček
- mama Borovničar
- očka Borovničar
- jež
- žabica
- veverica
- jazbec

UVODNA PESEM

*Na sredini gozdne jase,
kjer mogočna bukev rase,
borovničevi so mali
gozdni škrati stanovali.*

*Očka, mama in fantiček
drobencljavi Borovniček,
ki je strašno trmoglav,
malokaj diši mu prav.*

*Vedno, ko ga mama hrani,
z vsemi štirimi se brani,
se zmrduje, stoka, joče,
zlepa ust odpreti noče.*

Ptičje petje. Borovničkova mama si popeva, ropota s posodami.

- MAMA: Takole, pa je. (*zakliče*) Borovniiii-ček! Kosiii-lo! Skodelica slastnih, svežih, sočnih borovnic! (*ni odgovora*) Borovniček! Kosilo je na mizi!
- BOROVNIČEK: Ne bom jedel.
- MAMA (*veselo*): Poglej, kako se svetijo! Na praprotni jasi sem jih nabrala, navsezgodaj zjutraj!
- BOROVNIČEK: Nisem lačen.
- MAMA: Seveda si. Poldan je že mimo, kako bi ne bil lačen.
- BOROVNIČEK: Pa nisem.
- MAMA (*zvičajno*): Potem pa se samo usedi za mizo, mi boš delal družbo pri kosilu, prav?
- BOROVNIČEK: Ne morem, igram se.
- MAMA (*dobra volja počasi popušča*): No, pospravi storžke, pa bova jedla.
- BOROVNIČEK: To niso storžki, mama, to so taki posebni palčki. Moji prijateljčki so. Zdaj grejo na delo in jih moram postaviti v vrsto.
- MAMA (*brez zanimanja*): Res? – No, pridi zdaj, mamica je lačna.
- BOROVNIČEK: Nisi lačna.
- MAMA (*vse bolj nestrpno*): Seveda sem, pa ti tudi.
- BOROVNIČEK (*trmasto zakriči*): Ne, nisem! Ne bom jedel!
- JEŽ (*dobrodušno*): Ohoho, kdo pa tako kriči.
- MAMA (*nejevoljno*): Dober dan, jež.
- JEŽ: Dober dan, gospa Borovničar; pozdravljen, Borovniček. Ti spet mamica nagaja?
- MAMA: Seveda. Kosilo sem mu pripravila – kaj hujšega!

- JEŽ: Kaj pa imaš za kosilo, Borovniček? Poglej poglej, borovnice! Kako vabljive ... mmm ... in dišeče so!
- BOROVNIČEK: Ne bom. Ne bom jedel.
- JEŽ: Kako da ne? Takih slastnih sadežev pač ne moreš razočarati. Komaj čakajo, da skočijo v tvoja usta! Mmm, če bi imel jaz skodelico takihle borovničk ... *(se oblizuje)*
- MAMA *(pohiti)*: Seveda, jež, izvoli, prisedi! Prinesla ti jih bom!
- JEŽ: Ne ne, nisem mislil tako. *(šepetaje)* Samo Borovničku sem skušal vzbuditi tek.
- MAMA: Saj, saj! Mogoče bo pa pomagalo. Kar sedi – takoj se vrnem. *(glasneje)* Borovniček, glej, tudi stric jež bo jedel z nama!
- BOROVNIČEK: Jaz pa ne bom.
- JEŽ: Pridi no, sedi tule k meni.
- BOROVNIČEK: Nimam časa, igram se s palčki.
- JEŽ: A tako! Tile storžki so palčki, že razumem. Mi jih boš predstavil?
- BOROVNIČEK: Poglej, tole je Berti – ta je največji in najbolj poreden.
- JEŽ: Tako?
- BOROVNIČEK: Tale je Marko, najmanjši.
- JEŽ: Ta je pa priden?
- BOROVNIČEK: Ne, ta je tudi poreden, ampak malo manj kot Berti, ker je manjši. In tale je Nagajivi Žiga.
- JEŽ: Aha.
- MAMA: Takole, jež, tvoje borovnice! – Borovniček, umakni storže z mize.
- BOROVNIČEK: To so moji palčki!

MAMA: Daj, umakni jih.

BOROVNIČEK: Z mano bodo jedli.

MAMA: Ee- no, pa naj jedo s tabo. Dober tek!

JEŽ: Dober tek! (*žlice, mlaskanje*) Mmm, kako so okusne! Ste jih sami nabirali?

MAMA: Ja, danes ob zori. Takrat so najboljše.

JEŽ: Preden se jaz skobacam pokonci, je že poldan.

MAMA: Ko pa vso noč pohajate naokoli!

JEŽ: Res. Ampak takrat se borovnice ne vidijo. Mmmm!

MAMA: Jej, Borovniček. Čisto polno skledo imaš še.

BOROVNIČEK: Najprej se morajo najesti Berti in Marko in Nagajivi Žiga.

MAMA: Kdo?

JEŽ: Njegovi prijateljčki palčki. (*Borovničku*) Ampak ne vem, ali oni znajo jesti borovnice. Najbolje, da jim pokažeš, kako to gre.

BOROVNIČEK: Poglejte, palčki. Takole daš borovnico na žlico ... no ... neseš žlico proti ustom ... takole ... odpreš usta ...

JEŽ: Na široko: aaaa!

BOROVNIČEK: Aaaa!

MAMA (*nestrpno*): In jo poješ!

Borovnica z zvenečim 'plink' pade na tla.

MAMA (*razočarano*): Na!

BOROVNIČEK (*veselo*): O, dol je padla!

- JEŽ: Ti nesreča! Vidite, Berti, Marko in Žiga, tole ni bilo pravilno. Vam bo Borovniček še enkrat pokazal.
- BOROVNIČEK: Saj so razumeli. So že pojedli.
- JEŽ: A tako?
- BOROVNIČEK: Jaz pa tudi. Grem še po druge palčke.
- MAMA: Nikamor ne greš, dokler ne bo skleda prazna. Si videl, kako je stric jež lepo pojedel?
- JEŽ: Odlične so bile. Borovniček, ne veš, kaj zamujaš.
- BOROVNIČEK: Pridite, palčki, se bomo postavljali v vrsto. *(odrine stol, skoči z njega)* Ti boš tule, Berti, vidva pa za njim.
- MAMA: Vidiš, jež, kako pri nas jemo. Potem je pa ves drobcen in presušen kot borovničevo stebelce. Boš še?
- JEŽ *(v zadregi)*: Eee ... ja prosim ... če imate dovolj ... Težko se jim odrečem!

Ropotanje posode.

ŽABICA (veselo prepeva med poskakovanjem):

*Čez krtino do vodé,
v lužo fino in iz nje.*

VEČ GLASOV: *Vsi pozor, žaba gre,
čof v lužo in iz nje!*

ŽABICA: *Skok v zrak, žabji krak,
pirueto, salto vznak.*

VEČ GLASOV: *Vsi pozor, žaba gre,
čof v lužo in iz nje!*

ŽABICA: *En predah pa hop na mah,
lahki veter v nogah.*

VEČ GLASOV: *Vsi pozor, žaba gre,
čof v lužo in iz nje!*

BOROVNIČEK (*veselo*): O, žabica, živjo!

ŽABICA: Živjo! Dober dan, teta Borovničar, dober dan, stric jež!

JEŽ (*s polnimi usti*): Dober dan, dober dan.

MAMA: Glej jo glej, poskočnico. Ti si pa dobre volje danes!

ŽABICA (*jo kar razganja*): Ja! Dobre volje! Hop! (*poskoči in prileti na tla*) Cop! Borovniček, veš kaj! Odkrila sem čudoviiito novo skakalnico, tam, pri tolmunu! Ena taka, a veš, brezova veja se nagiba daleč nad vodo. Kako se imeniiiitno skače z nje! Hop! Cop! A prideš, a prideš?

MAMA: Borovniček ne gre nikamor, dokler ne poje kosila.

ŽABICA (*razočarano*): A res. A kosila. Joj. (*vneto*) Daj, Borovniček, pojej, pa greva. Brž! Hop – cop! (*skače*) Pa preval! Pa salta! Si že, si že?

BOROVNIČEK: Ne. Nisem lačen. Lahko zdaj grem, mami?

- MAMA: Ni govora. S praznim želodcem se mi ne boš potikal naokrog. Si ti že kósila, žabica?
- ŽABICA (*hlastno*): Ja, že. Pojedla sem eno tako veliiiiko mušico.
Strašansko sem se napokala!
- MAMA: Potem pa vsaj sedi k Borovničku, mu boš delala družbo.
- ŽABICA: No, Borovniček, dajmo dajmo, pridi za mizo.
Borovnice imaš? Naj eno poskusim. (*cmoka*) Mmm, krasno. A ti pa ne boš?
- BOROVNIČEK: A-a.
- JEŽ: Najlepša hvala, gospa Borovničar, za prijaznost in za kosilo. Zdaj pa moram domov, celih deset minut že zamujam s popoldanskim počitkom. Na svidenje!
- MAMA: Adijo, jež. Oglasi se še kaj kasneje, ko se mož vrne iz Robidove grape, bosta kakšno rekla.
- JEŽ: Morda pa res. Pozdravljena, Borovniček in žabica!
- ŽABICA (*s polnimi usti*) Na svidenje!
- BOROVNIČEK: Adijo.
- ŽABICA (*šepeta*): Zdaj pa res ne morem niti ene več. Trebušček mi bo razneslo.
- BOROVNIČEK: Lahko grem, mami? Poglej, koliko sem pojedel!
- MAMA: Tri ali štiri borovnice pa res manjkajo. In zakaj je žabica tako vijolična okoli ust? Borovniček, to ne šteje.
- BOROVNIČEK (*tarna*): Ampak maaamiii ... rad bi se šel igrat z žabico ...
- MAMA: Ko poješ.
- BOROVNIČEK (*zajoka*)
- ŽABICA (*tarna, med poskakovanjem*): Tako rada bi šla ska-kat v tolmun

...

Ho – hop! Ho – hop! In – cop! (*zapoje*) Čez krtino do
vodé, v lužo fino in iz nje ...

BOROVNIČEK (*zajoka še glasneje*)

VEVERICA: O joj joj-tana, kakšen jok in stok je pa to? Komu se
godi tako strašna krivica?

MAMA: Pozdravljena, veverica. Vidiš, Borovniček, ves gozd
mora slišati, da ti nočeš pojesti majcene skodelice
borovnic.

VEVERICA: A v tem grmu tiči zajec! Ko smo že pri zajcih ...
poznam odlično zdravilo za neješčnost. Eno napeto
zgodbico. O zajcu. Ha!

ŽABICA (*navdušeno*): Ena napeta zgodbica! Krasno!

VEVERICA: Ampak – ampak! Šele potem, ko bo Borovniček
pojedel!

MAMA (*zadovoljno*): Tako.

BOROVNIČEK: Katera zgodbica pa bo?

VEVERICA: Pravzaprav ni zgodbica, ker je bilo res. O
kratkouhem zajcu z dolgim repom.

BOROVNIČEK: Takega zajca ni!

MAMA: Ta pa že ne more biti resnična.

VEVERICA: Počakajte malo – saj na začetku še ni imel kratkih
ušes in dolgega repa. To se je zgodilo šele potem.

ŽABICA: Po čem?

BOROVNIČEK: Kaj se mu je zgodilo?

VEVERICA: Poslušajte! – Aja, še prej mora Borovniček pojesti
borovnice.

ŽABICA: Je bil to tisti zajec Branko? Ki ima na eni strani brke
daljše kot na drugi? In tak čopek med ušesi?

VEVERICA: Ga poznaš?

- ŽABICA: Vedno se je hodil gledat v tolmun. Ampak ušesa je imel kar dolga in repek kar kratek, se mi zdi.
- VEVERICA: Seveda, najprej je bil čisto v redu zajec. Potem pa mu je zajčica Jasmina, tista, ki hodi dvakrat na teden na kodranje repka, zabrusila, da ni dovolj lep zanjo. In je bil zajec Branko tako neznansko razburjen, da se mu je tisti čopek med ušesi kar pokonci postavil in je-
- MAMA (*jo prekine*): Ampak naprej boš povedala šele, ko Borovniček poje kosilo.
- VEVERICA: Točno tako. Prej ne pisnem niti besedice več. Niti tega, kako se je tekel zajec nemudoma pogledat v ribnik. In niti tega, kako je po natančnem ogledovanju ugotovil, da ima prekratke uhlje in predolg rep.
- ŽABICA: Niti tega, kaj je potem storil?
- VEVERICA: Niti tega, da je šel potem k rakovici gospodični Narobè na lepotno operacijo. Sploh ničesar.
- MAMA: K rakovici na lepotno operacijo! Tega pa ne verjamem.
- ŽABICA in BOROVNIČEK (*se hihitata*)
- VEVERICA (*užaljeno*): Pa je res! Tri slepce je že operirala, da so postali belouške, in rdeči mušnici je odstranila starostne pike. Tudi zajca bi čisto lepo popravila, ko ne bi delala obrnjena narobe.
- ŽABICA: Kako – narobe?
- VEVERICA: Od zadaj naprej namesto od spredaj nazaj. In tako se je zgodilo, da je zajcu Branku – sek sek sek – pristrigla ušesa in podaljšala rep.
- MAMA: Ne!

VEVERICA: Pač!

ŽABICA in BOROVNIČEK (*se navdušeno hihitata*)

BOROVNIČEK: In kaj je bilo potem?

VEVERICA: Kaj – nič. Jasmina ga še pogledati več noče in zdaj Branko pravi, da bo rakovico tožil. In to je konec napete zgodbe!

MAMA (*osuplo*): To je že konec? Borovniček pa še ni pojedel!

VEVERICA: Nisi še pojedel? Kako pa to?

MAMA (*jezno*): Kako bi jedel, ko ga motiš s temi svojimi izmišljotinami, da še za žlico ne utegne prijeti.

VEVERICA: Ničesar si nisem izmislila, vse je bilo res, popolnoma in do zadnje pike! Pa vprašajte rakovico gospodično Narobè, ali zajčico Jasmino! Od Branka ne boste izvedeli ničesar, ker se ne prikaže več iz svoje luknje. Sem ga pa enkrat videla, ko je skočil na vrt po korenček, in sem ga skoraj zamenjala za mojo sestrično, sivo veverico Lenko. Tako da sem se lahko na svoje oči prepričala, kako res je tale štorija.

ŽABICA: Gotovo poznaš še kakšno napeto zgodbo?

BOROVNIČEK: Ja, povej še eno.

VEVERICA: Poznam, pa ne povem. Za kazen, ker si me prelisičil, Borovniček. In ko smo že pri lisicah – tudi tiste ne povem, kako je ona stikljiva lisica Rozi padla v dimnik!

ŽABICA (*navdušeno*): Lisica je padla v dimnik?

BOROVNIČEK: V čigav dimnik je padla?

MAMA: Katera Rozi? Nobene lisice Rozi ne poznam. Najbrž tudi tole sploh ni bilo res.

VEVERICA: O, pa je bilo, še kako je bilo res! Ampak vam ne povem, zanalašč. (*zapoje, odhaja*)

*Zdaj pa grem in ne povem,
kaj je tista Rozi rekla,
ko pristala je v kamin
in si dolgi rep opekla.*

*Tudi tega ne povem,
kaj počel je krokar Beli
in kaj je bilo potem,
ko so končno ga prijeli.*

*Sploh ničesar ne izdam –
kdo je koga s čim po buči,
kdo se skrila je komu kam –
naj vas radovednost muči!*

ŽABICA: Na, pa je šla.

MAMA: Nič zato. Z njo in njenimi zgodbami si tako ali tako nimaš kaj pomagati.

ŽABICA (*zavzdihne, nato*): Veš kaj, Borovniček, prav res bi zdaj lahko pojedel, da se greva igrat. Sonce bo zašlo, preden boš ti pojedel tele tri borovnice.

MAMA: Poslušaj žabico, kaj ti govori. Bi mar rad do večera sedel tule za mizo?

BOROVNIČEK: Ne, ne bi.

MAMA: No, vidiš. Tudi meni je tega prepričevanja že dovolj.

BOROVNIČEK: A potem lahko grem?

MAMA (*jezno*): Ne! Ne in ne!

ŽABICA: Tudi jaz imam tega dovolj! Kar sama bom šla na tisto fino novo skakalnico, boš videl, če ne misliš pojesti. Ho – hop! Cop! Ti se pa muli, kolikor hočeš. Tak lep dan zapravljam s tako trmuljo.

MAMA (*razburjeno*): Tako! In če še ne boš ubogal, bom pa- bom pa- ... Očku bom povedala! Boš že videl, kaj bo potem.

BOROVNIČEK: Kdaj pride očka?

MAMA: Kmalu. In prav nič ne bo zadovoljen, ko izve, kako si me jezil.

ŽABICA: In mene tudi, mene si tudi jezil. Da veš, da veš!

JAZBEC (*sesljanje ali kakšen drug nenavaden način govora*): Grožnje? Je treba komu zagroziti? Samo povejte, stvar bo takoj urejena!

MAMA: Oh, jazbec. Res potrebujem pomoč, čisto sem že obupana. Ampak ti gotovo nimaš časa za naše težave.

JAZBEC: Za dobro grožnjo si ga vedno vzamem. Sicer pa je danes rovka odpovedala kartanje in sem ves popoldan prost. Torej – komu, kako in s čim groziti? Ali pa kar samo – komu? Kako in s čim bom že sam določil.

MAMA: Poglej, tale naš fantalin že od poldneva sedi za skledo in ni še ničesar pojedel. Nobena ne zaleže, ne lepa ne grda!

JAZBEC: He, če mene vprašate, se grdi še približali niste. (*grozeče*) Zdajle boste videli, kaj se pravi – grdo, in grd, in zgrda – ha! (*grozeče poje, se napihuje, v premorih renči*):

*Zdaj boš videl, ti poreda,
prazna žlica, polna skleda,
kaj je groza, kaj je strah,
kaj je zmeda in preplah!
Grrrr!*

*Precej se oprimi žlice
in pospravi borovnice,
sicer groza bo in strah,
jok in stok in oh in ah!
Grrrrrr!*

*Ko me potrpljenje mine,
blisk mi iz očesa šine,
grom iz žrela; gromska strela
tole trmo bo zadela!
Grrrr-grrr!*

*ŽABICA in BOROVNIČEK (se že proti koncu pesmice pritajeno
hihitata; zdaj skušata udušiti smeh)*

*JAZBEC (ukazovalno, napihnjeno; vendar zaradi govorne napake
smešno):* Takoj da vzameš v roko žlico, zajameš
borovnice, odpreš usta in – poješ! Si slišal? No?

BOROVNIČEK (se pritajeno hihita)

ŽABICA (prasne v smeh)

JAZBEC: Bo kaj? Sicer ... sicer ... sicer bo zelo hudo! In grdo!
In kar je še takega, sitnega! Razumeš?

BOROVNIČEK in ŽABICA (se glasno smejeta)

JAZBEC (ogorčeno): Se ti mogoče smeješ? Je to mogoče smeh, kar
slišim? Se tebi to zdi smešno?

MAMA (*ne more zadržati smeha*): He-he-he- Jazbec, saj si ni treba tako prizadevati ... he-he-he ...

BOROVNIČEK in ŽABICA (*vriskata od smeha*)

JAZBEC (*zmedeno*): Ni prijelo. Naj poskusim še enkrat. (*se odkašlja, nato zarjuje*) ZDAJLE BOŠ VIDEL! ZDAJLE TI BOM POKAZAL! ODPRI USTA!

MAMA, BOROVNIČEK in ŽABICA (*se smeji*)

JAZBEC (*užaljeno, zase*): A tako. Smejijo se. (*glasno*) Vi se kar smejte! Zato pa je tako na svetu, nobenega spoštovanja, nobene avtoritete! (*vsi se mi smeji*) Že prav. Samo drugič me ne prosite več, naj koga ustrahujem. Ker ne bom. Pa če me prosite na kolenih!

MAMA, BOROVNIČEK in ŽABICA (*se smeji*)

JAZBEC: Grem. Pa hvala za hvaležnost.

MAMA (*trudoma, skozi smeh*): Na svidenje, jazbec. He-he ... Brez zamere ... saj nismo tako mislili ...

BOROVNIČEK in ŽABICA (*se počasi nehata smejati*)

MAMA: Poglej, Borovniček, kaj si naredil – zdaj smo še jazbeca užalili.

BOROVNIČEK: Kaj se mu je bilo pa treba tako napenjati.

ŽABICA (*oponaša jazbeca, se hihita*) Zdajle boš videl, Borovniček!

BOROVNIČEK in ŽABICA (*se spet smejita*)

MAMA: Zdaj pa, Borovniček, nehaj trmoglaviti. Pojej lepo, pa se bosta šla z žabico igrat.

ŽABICA: Ja, daj. Noge me že srbijo, ko sem tako dolgo pri miru. (*poskakuje*) Ho – hop! Hop – cop! Če ne pohitiš, me bojo kar same od-nesle!

BOROVNIČEK (*moledujoče*): Mami ... A grem lahko ...

MAMA: Ne! Ne in ne! Sploh se ne mislim več pregovarjati s tabo!

OČKA (*dobrodušno, popeva*): Kdo pa spet nagaja? Kdo spet mamico jezi? Da to naš Borovniček ni?

BOROVNIČEK (*navdušeno*): Očka! Očka se je vrnil!

MAMA: Tako, zdaj boš pa videl. Vse mu bom povedala. – Živjo, Štefan. (*mu da poljubček*) Kako je bilo pri Robidovih?

OČKA: Vse po starem, vse po starem. Hoteli so me prepričati, naj nasadimo novo sorto borovnic, ki so bojda za celo robidnico velike ... ampak takim rečem ne zaupam.

MAMA: Oh, saj še svojih ne moremo pojesti. Poglej Borovnička. Ves popoldan že sedi za skledo in niti ene še ni dal v usta. Veverica mu je govorila pravljice, jež je jedel z njim, žabica ga spodbuja, jazbec mu je grozil – pa nič. Mene pa tako ali tako sploh ne posluša.

OČKA: Mogoče pa ni lačen?

MAMA: Kako, ni lačen? Saj ni nič kósil. Seveda je lačen. Tole mora pojesti, in konec.

OČKA: Daj no, Emica. Kaj bi moral? Morda mu pa ni treba. Naj se gre igrat, se bo že zlakotnil in potem bo pojedel vse. Pri taki borovničevi letini še nobenega Borovnička ni pobralo od lakote.

BOROVNIČEK: A res, očka? Se grem lahko igrat?

ŽABICA (*navdušeno*): Se gre lahko, se gre lahko?

MAMA: Eee-

OČKA (*nežno*): Emica ... Ne sekiraj se toliko. Pusti otroka.

MAMA (*zmedeno*): Ti zmeraj tako obrneš ... Zato me pa nikoli ne uboga ... (*užaljeno*) Naredita, kakor hočeta.

OČKA: Pojdita, otroka. Lepo se igrata. Pa previdno, ne?

ŽABICA: Krasno, Borovniček! Greva, hitro! Hop! Hop!
(*zapoje*) *Vsi pozor, žaba gre, čof v lužo in iz nje!*

BOROVNIČEK (*obotavljivo*): Že grem. Samo – mama, kam pa neseš borovnice?

MAMA: Kam neki – spravila jih bom. Naj mar stojijo tukaj ves dan?

BOROVNIČEK: Nee! Jih bom pojedel. A mi jih daš, prosim.

MAMA (*osuplo*): Kaj praviš?

BOROVNIČEK: Kje je žlica? Uh, sem lačen. (*zavpije*) Žabica, počakaj! Samo tole še pojem, pa pridem! Berti in Marko, vidva pa kar prste stran, saj sta že jedla. (*s polnimi usti*) Ti tudi, Nagajivi Žiga! To so moje borovnice!

ZAKLJUČNA PESEM

*Če pa jesti treba ni,
bolje teknejo jedi,
in če ni obvezno delo,
delati je bolj veselo.
Tudi igra je zabava,
ker ni nujna – če je prava.
Kar je nujno in obvezno,
vljudno, vzorno, resno, trezno,
pa naj tisti naredi,
ki ga to res veseli.*

KONEC